

ANGOLA. Bake akordioa martxoaren 30ean hitzartu zuten, bi astez negoziatzen aritu ondotik

Luandak eta UNITAk bake hitzarmena sinatu dute, laugarrena 1975. urtetik

Bi aldeek gerrillako 50.000 gudulariren gizarteratzea hitzartu dute itunaren bitartez

Erredakzioa | DONOSTIA

Angolako Armadako eta UNITA gerrillako buruzagiek iragan martxoaren 30ean iragarritako bake akordioa sinatu zuten atzo, Luandan. 1975eko independentziaz geroztik laugarrena izango den bake itun horren bitartez —1975ean, 1991n eta 1994ean sinatu ziren aurrekoak— 27 urteko gerra zibila amaituko dela espero dute. Gerra 500.000 zibil eta militarren heriotza eragin du, eta lau milioi herritarrek etxetik ihes egin behar izatea.

Angolako Indar Armatuak (FAA) buruzagi nagusi Armando Da Cruz jeneralak eta UNITAko agintari militar Abreu Karmorteiro jeneralak sinatu zuten bake hitzarmena zehazten zuen txostena, Eduardo Dos Santos presidente angolarraren begiradapean. Hark bersarkatu egin zituen bi sinatzaileak, Luandako Kongresuen jauregian ospakizun ofizial horretan parte hartu zuten 4.000 jendeen txalo artean.

Izenpetzearen lekuko izan ziren, halaber, Nazio Batuen Erakundeko idazkariorde nagusi eta Afrikako Arazoetako arduradun Ibrahim Gambari, UNITAko idazkari nagusia Paulo Lukamba Gato, eta Ameriketako Estatu Batuetako, Errusiako eta Portugalgo gobernuetako ordezkariak. Hiru estatu horiek euren gain hartua zuten 1994an Lusakan (Zambia) sinatu zen aurreko bake akordioaren bultzatzeko ardura, 1998an eten eta gero.

Bakearen ituntze horretan falta izan zen pertsonaia nagusi bakarra Jonas Savimbi izan zen, UNITAren sortzaile eta agintari nagusia. Izan ere, Savimbik bizia galdu zuen iragan otsailaren 22an, Angolako Indar Armatuak eta UNITAko unitate baten artean Lucusse herriaren inguruan, Angola erdialdean, izandako borrokalde batean. Alabaina, Savimbiren heriotzak, gerra zibila areagotzearen orde, bake prozesua bultzatu zuen.

UNITAko buruzagi nagusiaren hil eta handik hiru astera, martxoaren 15ean, Luandako Armadako eta UNITAko buruzagiek su-etena hitzartu zuten. Menia horrekin batera, negoziazioak abian jarri zituzten, eta

Angolako presidente Jose Eduardo Dos Santos, eskuinean, UNITAko buru Lukamba Gato-rekin, atzo.

URTE GATAZKATSUAK

Independentziazetik landa, 27 urteko gerra zibila

1975. urtean Portugalen kolonizaziotik askatu zenetik, Angolak bakealdi laburrak izan ditu. Izan ere, portugaldarren aurka borroka jardun zuten gerrilla erakundeak mendebaldeko potentzien eta Sobietar Batasunaren arteko bloke gatazkaren tresna bihurtu ziren. Tartean sartu zen Hegoafrikako erregimen arrazistaren jokaera.

1961EKO URTARRILAK 4. Askatasunerako borroka armatuari ekin zioten gerrillariak.

1975EKO URTARRILAK 15. Portugalgo Gobernuak eta gerrilla erakundeek independentzia azaroaren 11rako finkatu zuten.

1975EKO MARTXOA-URRIA. Hegoafrikak sustatu-

tako UNITA eta FNLA gerrillek gerra deklaratu zioten Kubak lagundutako MPLAri.

1975EKO AZAROAK 11. MPLAko buru Agostinho Neto independentzia aldarrikatu zuen.

1989KO EKAINAK 22. Neto ordezkatu zuen Dos Santosek eta Jonas Savimbik zenbait egun soilik iraungo zuen su-etena hitzartu zuten.

1991KO MAIATZAK 31. Dos Santosek eta Savimbik bake ituna sinatu zuten, Estorilen.

1994KO AZAROAK 20. 1992an gatazka berriz piztu zelarik, beste bake akordio bat sinatu zen.

1998KO MARTXOAK 12. Bake akordioa hautsi egin zen.

haien emaitza izan zen bake akordio baten hitzartzea, martxoaren 30ean. Itun hori bera da atzo ofizialki sinatua izan.

Gerrillarien gizarteratzea eta iheslarien etxeratzea helburu

Angola ekialdeko Luena herrian hitzarturiko akordio horren eduki osoa ez da jakinarazi, baina Luandako gobernuak zehaztu du UNITAko 50.000 gerrillarien gizarteratzea aurreikusitako dutela bertan. Datoren astelehenetik abian jarriko den prozesu hori Nazio Batuen

Erakundearen babesean bideratuko da, eta urtearen amaieraraino iraungo du gutxienez.

Izan ere, UNITAko gerrillariak armak Angolan zehar banatutako 27 biltegitan utzi behar lituzkete, nazioarteko behatzaileen kontrolpean. Gerrillari haietatik nahi dute nek aukera izango dute gero Angolako Armadan sartzeko. Bake akordioan aipatzen den baina gerorantzean zehazki konpondu beharko den arazo nagusietatik bat da bizilekutik gerra zibilaren ondorioz ihes

egiterat behartua izan diren lau milioi herritarren etxeratzea.

Gerra Angolak 1975ean independentzia lortu zuenean hasi zen. Azken batean, garai hartan bizi-bizian zen mendebaldeko estatuen eta Sobietar Batasunaren arteko bloke gatazkan harrapatuak izan ziren gerrillariak. Luandan Kubaren eta Moskuren laguntzari esker, MPLA gerrillak hartu zuen boterea. Hegoafrikako erregimen arrazistak eta AEBek, berriz, Jonas Savimbiren UNITA sustatzea erabaki zuten.

AFGANISTAN

Hekmatyarren jarraitzaileak atxilotu dituzte, «konplot egitea» leporatuta

Agentziak | KABUL

Hamid Karzai buru duen Afganistango behin-behineko agintearen aurkari eta Hezb-i-Islami alderdi fundamentalisten buruzagi Gulbuddin Hekmatyarren hainbat jarraitzaile atxilotu dituzte egunotan, atzo jakinarazi zuten. Albiste Bakhtar Afganistango berri agentzia ofizialaren zuzendari Ahmad Baheenek zuen zabaldu.

«Berrogeita hamar bat lagun arrestatuak izan dira», zehaztu zuen Baheenek. «Haien artean ez litzateke Hezb-i-Islamiko gudalburu nagusirik», gaineratu zuen. Datu hauek Kabulgo gobernuaren eskutik zeuzkala azpimarratuta, Bakhtar agentziako buruak hauxe gehitu zuen: «Aipatutako pertsonak zerbitzu sekretuek dituzte atxilotu, nahasketa giro bat sortzeko ekintzak prestatzen ari zirelako».

Albiste batek zioelarik Hekmatyarren erakundeko informazio zerbitzuen buru Wahidullah Sabaoon arrestatutakoan artean zegoela, Baheenek hauxe zehaztu zuen: «Gobernuak eman dizkidan argibideen arabera, Sabaoon ez da atxilotua izan».

ISAFen arabera, 300 pertsona dira atxilotu

Hekmatyarren jarraitzaile luzaz egon ondoren, Sabaoon Iparreko Aliantzatik hurbildu zen azken hilabeteotan eta talibanen aurka borrokatu zen batasun honen Finantza arduradun izendatu zuten. Hatak, ez zuen kargurik lortu, 2001eko abenduaren 22an osatu zen Hamid Karzairaren gobernuan.

Bakhtar berri agentziako zuzendariak berrogeita hamar bat lagun atxilotuta izan direla zehaztu bazuen, ISAF segurtasuna bermatzeko nazioarte indarreko arduradunek jakiterat eman zuten Kabulgo gobernuak 300 pertsonaren arrestatzeaz abisatu zituela. «Ez digute argitu zergatik arrestatu dituzten», zehaztu zuen ISAFeko eleduen Neal Peckham koronelak.